

ALEPH ver. 18

ALEPH Digital Asset Module (ADAM)

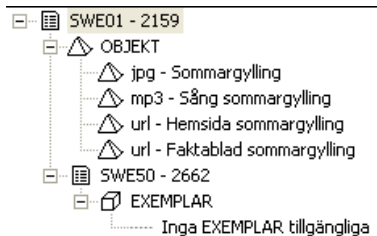
ELIB[®]

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	1
2. SKAPA NYA OBJEKT.....	1
3. OBJEKTLISTA.....	2
4. FORMULÄR.....	3
4.1 Objektinformation.....	3
4.2 Placering.....	3
4.3 Tekniska data.....	5
4.4 Upphovsrätt.....	6
4.5 Åtkomsträttigheter.....	7
4.5 Webbbläsare.....	8
5. SÖKNINGEN EFTER DIGITALA OBJEKT.....	8
5.1 Fulltextsökning.....	8
6. BATCHJOBB.....	8

1. INLEDNING

ALEPH Digital Asset Module (ADAM) används för att koppla digitala objekt såsom bilder, ljudfiler, videofiler och fulltext till bibliografiska poster. Objekt som kopplas till bibliografiska poster visas i trädstrukturen i posthanteraren (nedre delen av vänstra rutan) som ett underträd till antingen den bibliografiska eller administrativa posten. Systembibliotekarien kan definiera om ett objekt visas som del av den bibliografiska posten eller del av den administrativa posten.

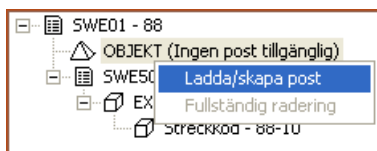
2. SKAPA NYA OBJEKT

Man kan skapa digitala objekt via posthanteraren i katalogiseringsfliken. Om inget objekt är knutet till en bibliografisk post visas meddelandet *Ingen post tillgänglig* bredvid objektnoden.

Följ nedanstående steg för att skapa en objektpost.

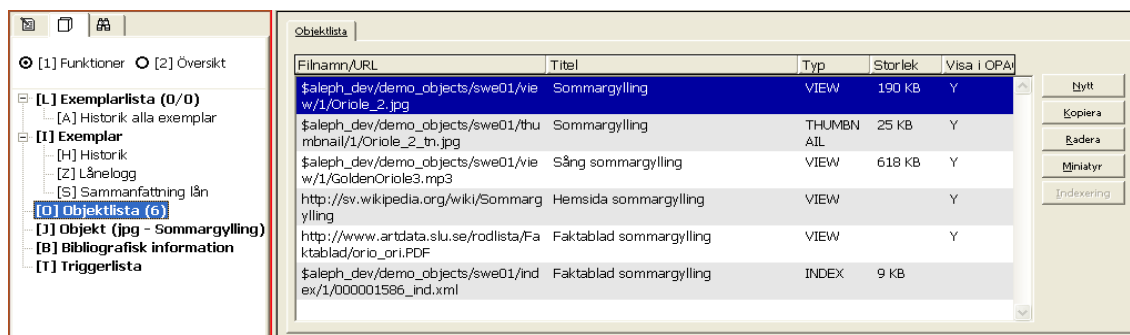
1. Markera noden OBJEKT.
2. Välj alternativet Ladda/skapa post i menyn Posthanterare eller samma alternativ vid högerklick på objektnoden eller dubbelklicka på objektnoden.

Objektlistan visas.

3. OBJEKTLISTA

Objektlistan visar en lista på de digitala objekt som är knutna till en viss bibliografisk post och gör det möjligt att komma åt objektrelaterade funktioner.

Nedanstående knappar är tillgängliga i denna bild:

Nytt

Klicka på nytt för att lägga till ett nytt objekt. Formulär för objektet kommer att aktiveras i den nedre rutan.

Kopiera

Klicka på Kopiera för att kopiera det markerade objektet. Formulär för objektet kommer att aktiveras i den nedre rutan och visar uppgifter om objektet som ska redigeras.

Radera

Markera önskat objekt och klicka på Radera för att radera ett objekt. Man kommer att få en fråga om man är säker på att man vill radera. Klicka på Ja. Observera: Alternativet Radera raderar inte enbart själva objektposten utan även objektet om detta är lagrat i en katalog i filsystemet.

Miniatyr

Klicka på Miniatyr för att skapa en miniatyr för bildobjekt. En rutin som automatiskt skapar miniatyrer kommer att startas och så fort en är klar kan du se miniatyren som ytterligare ett objekt som kommer att visas i träfflistan i webbkatalogen etc.

Indexering

Klicka på Indexering för att skapa ett fulltextindex för textobjekt. Detta startar en rutin som automatiskt konverterar doc och PDF till ett indexerbart format och gör innehållet i textobjektet sökbar i fulltext. Observera att ISO Latin teckenuppsättning används för teckenkonvertering om ingenting anges i fliken Tekniska data (se nedan).

4. FORMULÄR

Alla flikar utom Objektinformation och Webbbläsare innehåller tre knappar.

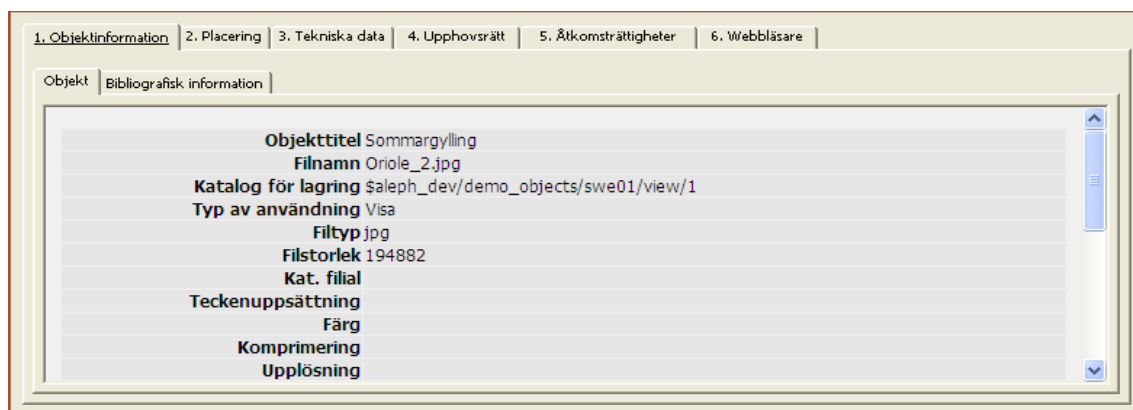
Spara/Lägg till

Klicka på Spara för att spara alla ändringar du har gjort i objektposten i den specifika fliken. Knappen Lägg till visas istället för Spara om du har klickat på knappen Nytt i Objektlistan för att lägga till ett nytt digitalt objekt.

Spara förval

När du klickar på Spara förval används informationen som matas i fälten i aktuell flik automatiskt när ett nytt objekt skapas (tills du sparar andra värden som förval). Om du vill rensa bort alla sparade förvalda värden, välj Radera förval objekt i menyn Exemplar.

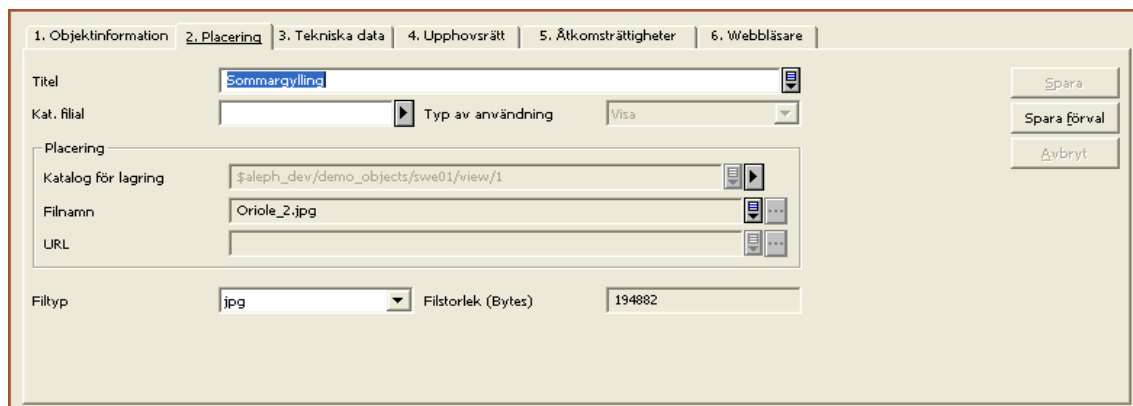
4.1 Objektinformation

Fliken Objektinformation visar en sammanfattning av objektets metadata och viss grundläggande information om den bibliografiska posten till vilken objektet är knutet.

Fliken Objektinformation är inaktiv till ett objekt sparats med knappen Lägg till.

4.2 Placering

När man skapar ett nytt objekt genom att klicka på Nytt eller Kopiera i objektlistan aktiveras fliken Placering i den nedre rutan. Denna flik används för att mata in uppdatera objektets titek, källa och målinformation för objektfilen, ägare och användningstyp.

Titel

Titelinformationen är valfri. Man kan mata in en titel på objektet som kommer att visas i objektnoden i posthanteraren eller i webbkatalogen. Om detta fält lämnas tomt kommer innehållet i titelfältet i den bibliografiska posten (245##) automatiskt att användas som objektets titel.

Kat. filial

Fältet Kat. filial är valfritt. Det innehåller koden på filialen som äger det digitala objektet. Denna information är relevant för åtkomst och hantering av objektet. Katalogen för lagring av objektet är beroende av denna information. En kontrollrutin säkerställer att en giltig filial väljs.

Skriv eller välj från nerdragsmenyn. Följande alternativ är tillgängliga.

- Blank – Objektet är inte knutet till någon viss administrativ databas eller filial.
- ADM – Om fältet innehåller koden för en administrativ databas är objektet knutet till denna databas.
- Filial – Objektet är knutet till en viss filial om fältet innehåller en filialkod.

Typ av användning

Fältet Typ av användning är obligatoriskt. Det definierar objektets användning. För alla text- och bildobjekt som ska visas i webbkatalogen, välj typen Visa. Objekt som skapas av rutinerna indexering eller miniatyr i objektlistan får automatiskt användningstyp Indexering text respektive Miniatyr. Observera att endast miniatyrer som skapas med knappen Miniatyr i objektlistan innehåller en klickbar länk till det digitala objektet från vilken miniatyren genererades.

Katalog för lagring

Detta fält är obligatoriskt och innehåller information om katalogen som används för lagring av de digitala objekten. Observera att innehållet i detta fält är beroende av vilken filial som väljs. Alla möjliga lagringskataloger som hör till filialen som väljs kommer att visas i listan.

Filnamn

Detta fält är obligatoriskt om du laddar upp en fil från en lokal enhet eller nätverksenhet. Skriv namnet på filen för det digitala objektet som läggs till.

URL

URL är obligatoriskt om du laddar upp en fil som är tillgänglig via en URL. Skriv URL:en som pekar på filen på fjärrservern.

Filtyp

Filtyp är obligatoriskt. Det genereras automatiskt men man kan ändra det genom att välja en annan filtyp i nerdragsmenyn.

Filstorlek (bytes)

Filstorlek innehåller objektets storlek i bytes och fylls automatiskt i av systemet i samband med uppladdningen av filen till servern.

4.3 Tekniska data

1. Objektinformation | 2. Placering | **3. Tekniska data** | 4. Upphovsrätt | 5. Åtkomsträttigheter | 6. Webbläsare

Teckenuppsättning: [dropdown]
Färg: [text]
Komprimering: [text]
Skapad: 0000/00/00 [calendar icon]
Anm. 1: [text area] [icon]
Anm. 2: [text area] [icon]
Anm. 3: [text area] [icon]
Anm. 4: [text area] [icon]
Anm. 5: [text area] [icon]

Upplösning: [dropdown]
Storlek: [text]
Skapad med (hårdvara): [text]
Skapad med (program): [text]

Spara
Spara förval
Avbryt

Teckenuppsättning

Teckenuppsättning rekommenderas för textobjekt som ska användas för fulltextindexering. I andra fall är fältet valfritt. Det innehåller dokumentets teckenuppsättning. Informationen kommer att användas för att starta lämplig rutin för konvertering för fulltextindexering. Detta fält används endast för textobjekt såsom PDF eller Word.

Upplösning

Upplösning är valfritt. Man kan mata in en beskrivning av upplösningen av bildobjekt.

Färg

Färg är valfritt. Man kan mata in en beskrivning av färgen för bildobjekt.

Storlek

Storlek är valfritt. Man kan mata in information om storleken på bildobjekt.

Komprimering

Komprimering är valfritt. Man kan mata in information om komprimeringen av digitala objekt.

Skapad med (hårdvara)

Skapad med (hårdvara) är valfritt. Man kan mata in en beskrivning av hårdvaran på vilket det digitala objektet skapades.

Skapad

Skapad är valfritt. Man kan mata in datumet då det digitala objektet skapades.

Skapad med (programvara)

Skapad med (programvara) är valfritt. Man kan mata in namnet på programvaran som användes för att skapa det digitala objektet.

Anm. 1-5

Anm. 1-5 är valfria. Fältet gör det möjligt att skapa anmärkningar rörande objektet. Man kan även använda dessa fält för att mata in ytterligare tekniska metadata.

4.4 Upphovsrätt

Upphovsrätt (kontakt)

Upphovsrätt (kontakt) är valfritt. Man kan mata in en beskrivning av kontakt för upphovsrätt för ett digitalt objekt. Klicka på knappen i slutet av raden för att öppna leverantörslistan i Aleph för att välja en leverantör som upphovsrättskontakt.

Upphovsrätt (ägare)

Upphovsrätt (ägare) är valfritt. Man kan välja en ägare i nerdragsmenyn eller mata in text.

Upphovsrätt (typ)

Upphovsrätt (typ) är valfritt. Man kan välja typ från nerdragsmenyn..

Upphovsrätt (meddelande)

Upphovsrätt (meddelande) är valfritt. Det anger vilken typ av upphovsrättsmeddelande som kommer att visas om kryssrutan Visa upphovsrättsmedd. OPAC (se nedan) är aktiv. Man kan endast välja ett upphovsrättsmeddelande från nerdragsmenyn.

Upphovsrätt (anm.)

Upphovsrätt (anm.) är valfritt. Använd detta fält för att lägga till en anmärkning till upphovsrättsinformationen.

Visa upphovsrättsmedd. OPAC

Välj alternativet Visa upphovsrättsmedd. OPAC för att definiera om ett upphovsrättsmeddelande för ett objekt ska visas i webbkatalogen eller ej.

4.5 Åtkomsträttigheter

Giltig till

Giltig till är valfritt. Använd dett fält för att definiera ett datum då användningen av objektet upphör. Använd datumformat åååå/mm/dd. Välj datum från kalendern eller skriv datum manuellt.

Låntagarstatus

Låntagarstatus är valfritt. Man kan mata in upp till 10 låntagarstatus (varje status är två siffror) separerade med kommatecken. Åtkomst av objektet kontrolleras i förhållande till låntagarstatus och filial (se nedan). Observera att kontroll av låntagarstatus ännu inte är tillgänglig i denna version men man kan mata in låntagarstatus som kommer att kontrolleras i framtida versioner.

IP-adress

IP-adress är valfritt. Det används för att begränsa åtkomsten av objektet baserat på användarens IP-adress. Adressen kan trunckas med en asterisk (*). Man kan mata in upp till 10 adresser separerade av blanktecken.

Filial

Filial är valfritt. Välj en filial från nerdragsmenyn. Åtkomsten av objektet kontrolleras mot låntagarens filialtillhörighet. Om låntagaren inte har en post för den valda filialen kommer låntagaren inte att kunna se objektet.

Kurs

Kurs är valfritt. Använd detta fält för att begränsa visningen av ett objekt baserat på en kurs. Om kurs och låntagar-ID inte matchar kan låntagaren inte se objektet. Man kan mata in upp till 10 kurser separerade av blanktecken.

Antal kopior

Antal kopior är valfritt. Detta fält definierar en gräns för antalet samtidiga visningar av ett objekt.

Lånetid

Lånetid används för närvarande inte. Det kommer att stödjas i framtida versioner.

Visa i OPAC

Markera detta alternativ om du vill att ett objekt ska visas i webbkatalogen beroende på övriga restriktioner som definierats ovan. Om man lämnar detta alternativ tomt kommer objektet under inga omständigheter att visas i webbkatalogen.

Gäst tillåten

Markera detta alternativ för att tillåta att ej inloggade användare kan se objektet. Om man lämnar detta alternativ tomt kommer objektet endast att vara tillgänglig för användare som har loggat in.

4.5 Webbläsare

Denna flik gör det möjligt att visa det markerade objektet i den förvalda webbläsaren. Klicka på Visa för att visa objektet. I vissa fall visas objektet automatiskt utan att man behöver klicka på Visa. Detta definieras av systembibliotekarien utifrån typ och storlek på objektet.

5. SÖKNINGEN EFTER DIGITALA OBJEKT

Objekten är alla länkade till en bibliografisk post i den bibliografiska databasen som innehåller beskrivande metadata. Därför är samma sökmöjligheter som i den bibliografiska databasen tillgängliga.

5.1 Fulltextsökning

Fulltextsökning gör det möjligt att söka på alla ord i dokument som är registrerade som objekt och för vilka man skapat fulltextindex. Observera att % (procenttecken) används som trunkeringstecken vid sökning i fulltext.

6. BATCHJOBB

Skapa uppladdningsfil för digitala objekt (adam-01)

Detta batchjobb används för att skapa uppladdningsfilen som behövs för att till systemet ladda upp digitala objekt som inte har beskrivande metadata (bibliografiska poster) och tekniska metadata (Z403).

Filen som skapas med detta batchjobb är en XML-fil som innehåller ett avsnitt för beskrivande data

och ett avsnitt för tekniska metadata. Filen skapas baserat på en mall som kan ändras av användaren. Förvald mall, z403_template, är placerad i databasens tab-katalog.

Filen skapas baserat på metadata. Indata är en katalog som innehåller digitala objekt och en XML-mall.

Detta batchjobb skapar Oracleposter Z00 (beskrivande metadata) och Z403 (tekniska metadata) genom att använda den information som har definierats i mallen. Z00-poster inkluderar objektets namn i 245-fältet.

Nedanstående är ett exempel på XML-mallen:

```
<file>
<record>
  <leader>^^^^^nam^^^^^^^^^^a^4500</leader>
  <controlfield tag="FMT">VM</controlfield>
  <controlfield tag="008">^^^^^b^^^^^000^^^und^d
</controlfield>
  <datafield tag="100" ind1="0" ind2=" ">
    <subfield code="a">Michelangelo Buonarroti</subfield>
    <subfield code="d">1475-1564</subfield>
  </datafield>
  <datafield tag="650" ind1=" " ind2="0">
    <subfield code="a">Painting, Italian</subfield>
  </datafield>
</record>

<Z403>
  <Z403>
    <Z403-OBJECT-STORAGE>
      <Z403-MEDIA-TYPE>IMAGE_JPG</Z403-MEDIA-TYPE>
    </Z403-OBJECT-STORAGE>
    <Z403-USAGE-TYPE>VIEW</Z403-USAGE-TYPE>
    <Z403-NOTE></Z403-NOTE>
    <Z403-COPYRIGHT>
      <Z403-COPYRIGHT-FLAG>Y</Z403-COPYRIGHT-FLAG>
      <Z403-COPYRIGHT-NO-COPIES>000</Z403-COPYRIGHT-NO-COPIES>
      <Z403-COPYRIGHT-TYPE></Z403-COPYRIGHT-TYPE>
      <Z403-COPYRIGHT-OWNER>PUBLIC</Z403-COPYRIGHT-OWNER>
      <Z403-COPYRIGHT-CHECK></Z403-COPYRIGHT-CHECK>
    </Z403-COPYRIGHT>
  </Z403>
</file>
```

Importera poster och digitala objekt (adam-02)

Detta batchjobb laddar upp en fil som innehåller Oracleposter Z00 (beskrivande metadata) och Z403 (tekniska metadata) i databasen. Detta batchjobb ger dig även möjlighet att importera digitala objekt som korresponderar till posterna i infilen.

Ändra objektets placering (adam-03)

Detta batchjobb ger dig möjlighet att ändra den fysiska placeringen av digitala objekt.

Exportera poster (adam-04)

Detta batchjobb exporterar Oracleposter Z00 (beskrivande metadata) och Z403 (tekniska metadata) i XML-format till en angiven utkatalog. Detta batchjobb ger dig också möjlighet att exportera de digitala objekten som korresponderar till posterna i utkatalogen.

Skapa miniatyr eller fulltext (adam-05)

Detta batchjobb behandlar alla poster och ger dig möjlighet att skapa miniatyrer och/eller fulltext.

Teknisk rapport (adam-06)

Detta batchjobb räknar alla Z403-poster för att skriva ut en sammanfattning som innehåller:

- Antal objekt, totalt
- Antal objekt per typ av användning
- Antal objekt per ADM
- Lagring, totalt
- Lagring per katalog
- Lagring per extension

Rapport över användning (adam-07)

Detta batchjobb skapar en detaljerad nedbrytning av åtkomst per objekt sorterat på användar-ID, objekt, postnummer, datum eller tid.

Skapa uppladdningsfil för digitala objekt från export från DigiTool (adam-08)

Batchjobbet adam-08 används för att ladda metadata och objekt som har tillhandahållits från DigiTool och skördats från ALEPH genom att använda ALEPH-demonen ue_13 (OAI harvester). ALEPH OAI harvester (ue_13) skapar en fil i \$alephe_scratch som innehåller digitala enheter från DigiTool. Denna fil är infil för adam-08. (ue_13 kan konfigureras i \$data_tab/tab_ue13.conf)

p-adam-08 är begränsat till att ladda objekt som har användningstyp VIEW och deras korresponderande metadata tillhandahålls i formaten MARC21 eller Dublin Core XML.

p-adam-08 identifierar ALEPH:s bibliografiska poster genom att använda en unik identifierare (t.ex. 001, se nedan). ADAM-poster (z403) identifieras och uppdateras om DigiTool PID matchar innehållet i fält z403_note_5 (version 18: z403_pid).

Miniatyrer och fulltextindex kan skapas under processen.

Konverteringen av indata från Dublin Core eller MARC-XML till ALEPH MARC21 eller MAB görs genom att använda konverteringsprogrammet "fix_doc_convit" (se nedan).

Uppdatera fulltextindex (manage-91)

Detta batchjobb uppdaterar fulltextindex för databasen.